

Asia: VN/15033/2026

Asetusluonnos rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1. Yleiset kommentit ehdotuksesta

.

Rikosasioiden sovittelun neuvottelukunta kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto. Asetustekstin päivittäminen on tarpeen, koska sovittelun järjestämisvastuu siirtyy hallinnollisesti. Ehdotetut muutokset ovat pääosin loogisia ja tarpeellisia. Neuvottelukunta kiinnittää huomiota omaan rooliinsa ja korostaa sen merkitystä.

2. Kommentit neuvottelukuntaa koskevasta ehdotuksesta

.

Neuvottelukunta on nykyisessä organisaatiossa tarpeellinen. Sovittelu liittyy useisiin hallinnonaloihin, ja neuvottelukunta tarjoaa pysyvän rakenteen yhteistyölle, toiminnan riippumattomalle tarkastelulle ja esimerkiksi kannanottojen valmisteluun.

Vaikka keskushallinnon siirtyessä Oikeuspalveluvirastoon yhteistyötä voidaan toteuttaa sidosryhmätyöryhmien kautta, pysyvä neuvottelukunta turvaa parhaiten poikkihallinnollisen seurannan, kehittämisen ja edistämisen. Asetusmuutosta käsittelevässä muistiossa todetaan, että Oikeuspalveluvirasto huolehtisi tarpeenmukaisen yhteistyön organisoimisesta. Neuvottelukunta pitää kuitenkin tärkeänä, että jatkossakin neuvottelukunta asetettaisiin valtioneuvoston tasolla oikeusministeriöstä, koska sovittelulla on keskeinen rooli useiden rikosprosessitoimijoiden työssä ja työmäärässä. Tämä vahvistaisi neuvottelukunnan arvovaltaa verrattuna yksittäisen viraston asettamaan työryhmätyöskentelyyn nähden. Oikeusministeriön asettama neuvottelukunta tukisi työryhmätyöskentelyä paremmin kriminaalipoliittisia päämääriä, varmistaisi neutraalin ja riittävän laaja-alaisen yhteensovituksen sekä vähentäisi riskiä siitä, että sidosryhmäyhteistyö kytkeytyy liiaksi yksittäisen viraston näkökulmaan. Näin sitoutuminen eri toimijoiden kesken olisi vahvaa.

Asetukseen olisi perusteltua jättää säännöksiä neuvottelukunnan asettamisesta ja toiminnasta. Säännökset voivat olla nykyistä yleisluonteisempia ja joustavampia, jotta neuvottelukunta pystyy reagoimaan kehittämistarpeisiin joustavasti.

Neuvottelukunnan kokoonpanoa koskeva luettelo tulisi päivittää. Nykyinen asetusteksti mainitsee, että ”Neuvottelukunnassa on sosiaalishallinnon, oikeushallinnon, tuomioistuinlaitoksen, syyttäjätöimen ja poliisihallinnon sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen edustus. Muut jäsenet edustavat sovittelupalveluja tuottavia tahoja, sovittelun alalla toimivia järjestöjä ja sovittelijoita.” Neuvottelukunnassa on koettu hyödylliseksi edellisten lisäksi tutkijoiden edustus ja rikosentorjunnan tuntemus. Nämä tahot tulisi lisätä kokoonpanoa koskevaan luetteloon. Säännöstä voisi toisaalta muotoilla nykyistä avoimemmaksi ja joustavammaksi.

3. Kommenttinne muista ehdotuksista

.

Neuvottelukunta pitää tarpeellisena, että hallinnonalasiirron jälkeen käynnistetään sovittelulain ja -asetuksen uudistus.

Uudistuksessa tulee tarkastella muun muassa rahanjakokriteereitä ja lisätä niiden joustavuutta, jotta resurssit voitaisiin kohdentaa paremmin alueiden tarpeiden mukaan.

Kinnunen Aarne
Rikosasioiden sovittelun neuvottelukunta